

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פֶּרֶשֶׁת נִצָּבִים וַיֵּלֶךְ

הפטרה: שוש אשיש

כה' אלול תשע"ז

צאת השבת ר"ת 20:00

ערב ראש השנה יום ד' מניסת החג 18:09

התרת נדרים: עירוב תבשילין

שבת האיוונו-שבת תשובה

הפטרה: שובה ישראל צאת השבת: 19:12

יום ראשון ד' תשרי צום גדליה פתיחה 4:58 סיום 4:58

גיליון 450

יציאת השבת:

19:25

ירושלים: 19:20

מניסת השבת:

18:15

ירושלים: 18:09

חֲדָת ה' הִיא מְעֻזָּם

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

"אתם ניצבים היום כולכם ראשיכם שבטיכם וקניכם ושטרכם כל איש ישראל... לעוברך בברית ה' אלוךך ובאלתו, אשר ה' אלוךך כורת איתך היום". כך נפתחות הפרשיות בהן נסיים את הקריאה בתורה בשבתות השנה. לא לחינם פרשה זו נקראת בסמוך לראש השנה. יש בה מצד אחד הבטחה: 'אתם ניצבים היום כולכם', על אף הקללות המובאות בפרשה הקודמת וחרף הקשיים העוברים על עם ישראל כולם ניצבים ועומדים, ומנגד נכנסים בברית עם ריבונו של עולם. סמיכות הפרשיות: ניצבים - וילך, מלמדת אותנו, שאם נהיה ניצבים על קיום התורה והמצוות, עם כל הקושי הכרוך בכך, נזכה גם לילך, להוסיף בתורה ומצוות וללכת מחיל לחיל.

וכך מסופר בשבתקופה שלפני חורבן בית המקדש היתה ירידה בדבקותם של עם ישראל בקיום המצוות ובלימוד התורה, והקב"ה שלח להם כמה נביאים שהוכיחו והזהירו אותם שיחזרו בתשובה, אך ללא הועיל. וגם כשנענשו וירדו לגלות בבל, הם לא שמרו מצוות, ולפני ראש השנה אמר להם הסופר שקרב יום הדין, ונתנו עם ישראל על לבם לשוב בתשובה, ונשבר לבם בקרבם, והתחילו להתאבל על מעשיהם והיו בוכים. וזהו שכתוב: "וַיֹּאמֶר לָהֶם לָכֵן אֶקְלֹ מִשְׁמָנִים וְשִׁתּוּ מִמֶּתֶקִים וְשִׁלְחוּ מִנּוֹת לְאִין נִכּוֹן לוֹ כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לְאֲדֹנֵינוּ וְאֵל תַּעֲצָבוּ כִּי חֲדָת ה' הִיא מְעֻזָּם" (נחמיה ח, י).

אמר להם עזרא הסופר מדוע אתם בוכים, הרי "חדוות ה' היא מעוזכם" - עליכם לשמוח ולבטוח בהקב"ה שיחוננו ויוציא לאור משפטנו. גם אנו, קודם ראש השנה עומדים יראים מפני אימת הדין של ריבונו של עולם, אדון הכל. עם כל זה 'בחסדי אבות ראשונים אנחנו בטוחים', שהקב"ה יוציא לאור משפטנו ונהיה זכאים בדין ונכתב ונחתם כולנו לחיים טובים ולשלום, בברכת תהל שנה ובקרבנותיה, אמן.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנזקקים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריא מספר חשבון: 123459

מנהגי ליל ראש השנה

סעודת ליל ר"ה היא הסעודה הראשונה של האדם בשנה החדשה, וחשוב מאד לערוך את הסעודה הזאת בשמחה ובדברי תורה, ויהיה לו לסימן טוב לשנה החדשה. ויותר מאוד שלא להקפיד בביתו כלל בכל השנה, ובפרט בראש השנה. וכשיבא לביתו מבית הכנסת יברך את אשתו במאור פנים בשנה טובה ובברכת "תכתבי ותחתמי לחיים טובים ולשלום". וקודם הקידוש נהגו לומר "פתח אליהו" עד קם רבי שמעון, ואח"כ יאמר פסוקים אלו לסימן טוב:

וְנָח מִצָּא חֵן בְּעֵינֵי ה': י"ב פעמים

וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאֶרֶץ הַחֵלָב וַיִּמְצָא בְּשָׁנָה הַהִיא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ ה': י"ב פעמים

בִּי עֶמֶד מְקוֹר חַיִּים בְּאֶרֶץ נְרָאָה אֹר: י' פעמים

אֹר וְנָע לְעָדִיק וּלְיֹשְׁרֵי לֵב שְׂמִיחָה: י"ז פעמים

וְאִמְרָתָם כֹּה לְחֵי וְאִתָּה שְׁלוֹם וּבִיתְךָ שְׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר לְךָ שְׁלוֹם: י' פעמים

תחיל שנה וברכותיה:

ואח"כ נוהגים לומר: אָנָּה ה' הָאֵל-ל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא:

שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת אֹרָה.	וְנִהְיֶה חֲכָמִים וְנִבְוִנִים בְּתוֹרָה:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת בְּרָכָה.	וְנִהְיֶה לֵה' הַמְּלֹכָה:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת גִּילָה.	סְלוּ סְלוּ הַמְּסֻלָּה:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת דִּיצָה.	ה' מְשַׁכְּנֵי אֶחָרֶיךָ נְרוּצָה:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת הַצִּלְחָה.	וְנָסוּ יְגוֹן וְאַנְחָה:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת וְעַד טוֹב.	כִּי ה' יִתֵּן הַטּוֹב:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת זְמָרָה.	וְלִילָה פִּיִּים יֵאִיר בְּחֹשֶׁכָה בְּאֶרֶץ:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת חֲנִינָה.	וּפְדוּיֵי ה' יֵשׁוּבוּן וּכְאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת טוֹבָה.	אִמְרוּ לְבַת צִיּוֹן הִנֵּה יִשְׁעֶךָ כָּא:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת יִשׁוּר.	מִה נָאוּ עַל הַהָרִים רִגְלֵי מְבֹשֵׁר:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת כְּלָקָה.	אֲדֹנָי אֱלֹהִים יִצְמִיחַ צְדָקָה וְתִתְחַלָּה:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת לִוְיָה.	דְּשִׁנָּה בְּשִׁמּוֹן רֹאשֵׁי כּוֹסֵי חֲנִיָּה:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת מַעֲלָה.	תְּשׁוּאוֹת חֵן חֵן לָה:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת נְדָבָה.	כָּל פְּשָׁעִים תִּכַּסֶּה אֶהְבֶּה:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת סְמִיכָה.	צִוָּה ה' אֶת הַבְּרָכָה:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת עֲזָרָה.	שִׁשּׁוֹן וְשִׁמְחָה יִמְצָא בַּה תוֹדָה וְקוֹל יִמְרָה:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת פְּרִנְסָה טוֹבָה.	וּמִלֵּא פָנֶי תָבֵל תְּנוּבָה:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת צִהָלָה.	חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרוּחַ וְהַעֲלָה:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת קְרוֹן פָּנִים.	עֲטֹרַת זָקִנים וְתַפְאֶרֶת פָּנִים:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת רַחֲמִים.	ה' לֹא יִמְנַע טוֹב לְהוֹלִכִים בְּתַמִּים:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת רְצוֹן.	וְהִנֵּה רַחֵל בָּאָה עִם הַצֹּאן:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת שְׁלוֹם.	ה' יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם:
שְׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת תְּשׁוּעָה.	וְהִנֵּה הָעָקֵב לְמִישׁוֹר וְהַרְקָסִים לְבִקְעָה:

וּמִטּוֹב בֵּית ה' נִשְׁבָּעָה, וְכִכְתּוּב: "וְיִשְׁאַכְתֶּם מוֹם בְּשִׁשּׁוֹן, מִמְּעִינֵי הַיִּשְׁעֹהר":

לִישׁוּעָתְךָ קוִיֵּיתִי ה': לִישׁוּעָתְךָ קוִיֵּיתִי ה': לְפָרְקָנְךָ סִבְרִית ה':

אָנָּה ה' הוֹשִׁיעָה נָא, ב' פעמים. אָנָּה ה' הַצִּלִּיחָה נָא: ב' פעמים.

תחיל שנה וברכותיה:

סימנים לראש השנה

אמרו חז"ל: סימנא - מילתא היא (הסימן - יש בו ממש). ולכן נוהגים לעשות בראש השנה סימנים המראים לטובה, שנוכה בדין ושתתחדש עלינו שנה טובה: ומנהג הספרדים לעשותם בשעת הסעודה בליל ראשון ושני של ראש השנה. טובלים פרוסת חלה של המוציא בדבש, ויש טובלים בסוכר, יש נוהגים לעשות את הסדר אחרי הקידוש וקודם נטילת הידיים לסעודה. והיותר נכון לדעת רוב הפוסקים שלאחר הקידוש יטול ידיו ויברך על נטילת ידיים והמוציא לחם מן הארץ, אח"כ יברך בורא פרי העץ, ואם יש לפניו משבעת המינים יקדים לברך על הפרי הקרוב יותר בפסוק ל"ארץ":

ברוך אתה ה' א-להינו מלך העולם בורא פרי העץ:

אח"כ יברך על פרי האדמה:

ברוך אתה ה' א-להינו מלך העולם, בורא פרי האדמה:

ואח"כ יעשה את הסדר:

לוקח תמר וקודם האכילה אומר: יהי רצון מלפניך ה' א-להינו וא-להי אבותינו, שיתמו אויבינו ושונאינו וכל-מבקשי רעתנו:

{ויש מוסיפים} - "יתמו חטאים מן הארץ, ורשעים עוד אנם. ברכי נפשי את ה' הללויה": (תהילים קד)

"ובחסדך תצמיח איבי, והאבדת כל צררי נפשי כי אני עבדך": (תהילים קמג).

לוקח רוביא וקודם האכילה אומר: יהי רצון מלפניך ה' א-להינו וא-להי אבותינו, שירבו זכויותינו ותלפננו.

לוקח כרתי וקודם האכילה אומר: יהי רצון מלפניך ה' א-להינו וא-להי אבותינו, שיכרתו אויבינו ושונאינו, וכל-מבקשי רעתנו:

{ויש מוסיפים} "תרם ידך על צריך וכל איביך יכרתו":

לוקח סלקא וקודם האכילה אומר: יהי רצון מלפניך ה' א-להינו וא-להי אבותינו, שישתלקו אויבינו ושונאינו וכל-מבקשי רעתנו:

{ויש מוסיפים} "סורו מפני כל פעלי און כי שמע ה' קול בקיי": (תהילים ו) "סורו סורו צאו משם טמא אל תגעו

צאו מתוכה הברו נשאי כלי ה'": (ישעיה נב)

לוקח קרא {דלעת} וקודם האכילה אומר: יהי רצון מלפניך ה' א-להינו וא-להי אבותינו, שתקרע רע גזר דיננו, ויקראו לפניך זכויותינו:

לוקח רימון וקודם האכילה אומר: יהי רצון מלפניך ה' א-להינו וא-להי אבותינו, שנהיה מלאים מצות כרמון:

לוקח תפוח שהוטבל בדבש וקודם האכילה אומר: יהי רצון מלפניך ה' א-להינו וא-להי אבותינו, שתתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה:

{ויש מוסיפים} "מרישית השנה ועד אחרית שנה": (דברים יא)

לוקח בשר ראש כבש וקודם האכילה אומר: יהי רצון מלפניך ה' א-להינו וא-להי אבותינו, שנהיה לראש ולא לזנב.

{ויש מוסיפים} {ותזכר לנו עקדתו ואילו של יצחק אבינו עליו השלום,

בן אברהם אבינו עליו השלום:

לוקח דגים וקודם האכילה אומר: יהי רצון מלפניך ה' א-להינו וא-להי אבותינו, שנפרה ונרבה בְּדָגִים. [נוסח ליורנו - שירבו זכויותינו בְּדָגִים]

הלכות ראש השנה

א. לובשים בגדי שבת בראש השנה, ויש נוהגים ללבוש בגדי לבן, להראות שאנו בטוחים בחסד ה' יתברך שמו ויתעלה שיוציא לאור משפטנו. וכשבא השטן ורואה את ישראל לבושים בבגדים לבנים ויפים, הוא אומר בליבו בודאי עם ישראל נתרצה אצל הקב"ה, ומיד הוא בורח ולא מקטרג.

ב. יסתפר בערב ראש השנה לכבוד יום טוב. ויזהר להסתפר ולהתגלח קודם חצות היום (שו"ע תקפא סעי' ד' ובא"ח נצבים ג'). ולמרות שיש מצוה מיוחדת להסתפר בערב ראש השנה, אם יודע שיש תור ארוך אצל הספר, יקדים להסתפר יום או יומיים לפני ר"ה (אחרונים).

ג. טוב לאדם שיטבול בערב ראש השנה במקווה, כי הטהרה מועילה לשמיעת תפילתו של אדם. טובלים חמש טבילות, ומי שאינו זוכר כוונת הטבילות בפרטות, יטבול חמש פעמים ויכוון כמו שכתוב במחזור ('קול יעקב' בעמוד קלד) או בבא"ח בפרשת נצבים, וזה מועיל כמו שאנו אומרים על דעת רשב"י ורבי אלעזר בנו ועל דעת האר"י הקדוש וכדומה.

ד. מי שאינו יכול לטבול במקווה מטעמי בריאות וכדומה - ישפוך על גופו תשעה קבין מים, שהם כשלש עשרה וחצי ליטר מים ללא הפסקה, ובדיעבד מהני. ויש אומרים שאין צריך בכלי דוקא אלא אפילו עומד תחת המקלחת ויורדים המים על גופו ללא הפסקה, הרי זה מטהרו.

ה. יש בטבילה במים במקווה כשר סגולה לטהר את האדם. דורשי רשומות אמרו (ב"ק פב, א) "אין מים אלא תורה, שנאמר הוי כל צמא לכו למים". וכשם שאם היתה אפילו שערה אחת מחוץ למים לא עלתה טבילה, כך בלימוד תורה אין מציאות לקבל את השפעת התורה אלא אם כל כולו שקוע בתורה, ואם לאו, אינו מקבל את טהרת התורה המיוחדת והמוזכרת.

ו. בראש השנה ישנם שני ימים, ושונים ימים אלו משאר שני ימי יום טוב של שאר החגים, ונחשבים שני ימים אלו ליום אחד ארוך. ומיהו, למרות ששני הימים של ראש השנה נחשבים ליום אחד אריכתא, יש לדעת שאין יום טוב אחד של ראש השנה מכין ליום טוב השני של ראש השנה ואפילו בארץ ישראל, וצריכים להיזהר בהלכה זו מאוד (עיין בס' תקי"ג בכה"ח ומש"ב שם).

ז. תשליך - ביום א' של ראש השנה, לאחר מנחה, נוהגים ללכת לשפת הים, לנהר, או לכל מקום שיש שם באר מים חיים, ולומר תפילת "תשליך". יש אומרים שהוא זכר לעקדת יצחק, לפי המסופר באגדה, שבעת שאברהם הלך להקריב את בנו, ניסה השטן להכשילו ובין השאר "נעשה כמו נהר לעכב אותו מן העקדה", (מהרי"ל). ויש אומרים שהולכים למקום שיש בו דגים, שנוכח, שאנו משולים לדגים הנאחזים במצודה, מצודת המשפט לחיים ולמוות, ומתוך כך נהרהר בתשובה. והעיקר הוא כוונת הלב לשוב בתשובה שלימה מלפני אבינו שבשמים.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז
למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפואת אברהם ולאה צירון. שרה בת שמחה. מרים יהודה. ציפורה ויהושע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עזר בן עישה. תקוה בת עזיהו. אלגרה בת נאן. מוזל בת ענולה. אברהם בן רחל. הראל בן אביגיל. יהודה גלר. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. מיטל מוריה אדרי הי"ו.
להחיות נעדר יצחק ושביווי ובהם: אורון שאול, הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, זכריה באומל, יהודה כץ, צבי פלדמן, יהונתן פולארד הי"ו.
לעילוי נשמת: הגר"ע יוסף זצוק"ל. הגר"מ אליהו זצוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. הרב שלמה צורף. יונה יונה. סופר מנחם. אליאור קדושים. הרב אברהם צוקרמן. יצחק עמית. נדיר נחום. ניסים כהן. רובי צעדי. יצחק בן מוזל מורחז. מרדכי ומשה מורחז. ישראל אברהם נתן. ראובן אלון בן נוסיה. יצחק ועמרים אטיאס. ר' חיים אוחנה. לוי יצחק אמדי. אורן מועלם. אליהו טויטו. דוד חגיבי. דוד גרוסברג. יואל דללי. עמוס דמרי. סימנטוב משה יהודה.
ישראל בן גמרה. רבי דוד הכהן. ישראל בן שושנה. נעים משה. אהרן מורחז. יצחק ושמחה אילון. נסים וסוליקה שושן. יצחק ולאה אסמרגו. נדירה שמעון. מנירה לוי. אסתר בת תורה. אסתר דוד. חנה יצחקי. דינה פונדק. אליהו בת פריחה. תירצה ויגדון. אסתר בת זוהרה. אסתר וענבר נחום. מרים וענונו. עזיהו עמוס. רות יעקב. חיה רחל לוי. נעמה בת מג'לד. לואיזה מדר. זוהרה בת חסד. עליזה כהן. שרה אליאל. יוכבד ועקני. עישה דקן. ברכה סופר. רותי אמל. סבטלנה בת אולעה. אסתר אביגי.
ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שניידר, שושנה רוזא, רפאל פריצי, וציעיליה צילה לבית משפחת צירון הי"ד.

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה